

GIỚI THIỆU SÁCH

TÔN GIÁO TRONG XÃ HỘI PHƯƠNG TÂY^(*)

Tác giả: *Stephen J. Hunt*
Nxb. Palgrave, New York, 2002, 235 tr.

Tác giả Stephen J. Hunt là giảng viên chính về xã hội học ở Đại học West of England, Bristol. Ông đã viết nhiều về Kitô giáo thời hiện đại và các phong trào tôn giáo mới. Trong phần mở đầu cuốn sách nhỏ này, ông khẳng định rằng xã hội học tôn giáo có một số chủ đề lâu dài. Những chủ đề này có thể được nói đến theo các khái niệm và bằng cách trả lời một số câu hỏi như: Tôn giáo là gì?; Cần định nghĩa tôn giáo như thế nào? Ở mức độ nào thì tôn giáo là một sản phẩm của xã hội? Ngược lại, ở mức độ nào thì tôn giáo tác động đến trật tự xã hội? Sau đó là các câu hỏi liên quan: Có phải tôn giáo đang trải qua sự suy giảm rõ ràng và sâu sắc không? Về cơ bản, ông xem xét các câu hỏi chính này và tìm những câu trả lời từ trong bối cảnh các xã hội phương Tây hiện nay trên cơ sở khảo sát các phương diện xã hội học khác nhau.

Trong số các chủ đề mà cuốn sách tiếp cận từ góc độ xã hội học, đáng chú ý nhất là:

- Việc xem xét lại định nghĩa về tôn giáo trong bối cảnh xã hội mới
- Vấn đề thế tục hoá, tôn giáo mới và các cách diễn đạt mới về tính tôn giáo
- Tác động của tôn giáo đối với xã hội và mối quan hệ giữa tôn giáo và biến đổi xã hội
- Các mối quan hệ giữa tín ngưỡng, sự tin theo và bản sắc xã hội.
- Kitô giáo hiện nay và các tôn giáo của các nhóm dân tộc thiểu số ở phương Tây
- Toàn cầu hoá, đa nguyên tôn giáo và hậu hiện đại.

Mỗi chương của cuốn sách đều bao chứa các chủ đề rất có ý nghĩa. Mặc dù khá dàn trải

trên các chủ đề đề cập, cuốn sách vẫn có những phân tích sâu cần thiết để làm nổi bật những biến đổi của đời sống tôn giáo trong xã hội phương Tây hiện nay. Chẳng hạn trong chương II khi bàn về “thế tục hoá và sự “suy giảm” của tôn giáo tác giả đã tập trung nhiều ý tưởng phong phú nhất. Cùng với việc phân tích chi tiết các góc độ khác nhau về khái niệm thế tục hoá (secularization), tác giả bàn về sự suy giảm của tôn giáo, về đa nguyên tôn giáo, những đặc điểm phức tạp của thế tục hoá và sự biến đổi của tôn giáo thời hiện đại. Tác giả cũng dành hẳn chương III để bàn về tôn giáo ở phương Tây trong bối cảnh toàn cầu hoá trong khi không quên chỉ ra những vấn đề mới nổi lên của đời sống tôn giáo phương Tây trong các chương khác như quan hệ tôn giáo – sự thay đổi và tính ổn định xã hội, thực hành tín ngưỡng, những thách thức với Kitô giáo ở phương Tây, về giáo phái và tôn giáo mới, mối liên hệ của tính dân tộc và sự trường tồn của tôn giáo và các dạng thức phổ biến của tính tôn giáo.

Trong phần kết luận nói về tương lai của tôn giáo ở phương Tây, tác giả đã phát hiện ra rằng ngay từ đầu thế kỷ XXI, đời sống tôn giáo ở đây đã thực sự phức tạp hơn nhiều so với cái mà các nhà lí thuyết xã hội học đã từng tiên đoán. Chỉ có một số ít nhà xã hội học ngày nay tán thành quan điểm đơn giản cho rằng thế tục hoá tương đương với sự suy giảm của tôn giáo. Thực tế, xã hội học bây giờ cho rằng mặc dù có sự suy giảm trong các diễn đạt có tính thể chế của tính tôn giáo, hầu hết các hoạt động tôn giáo vẫn chưa bị gạt ra bên lề và rằng vẫn có sự phát triển song song của các loại hình tôn giáo thậm chí trái ngược nhau. Tác giả chỉ ra rằng cần phải có nhiều hơn nữa những nghiên cứu về lĩnh vực “cận tôn giáo” (quasi-religions). Sau cùng, nếu không có Chúa Trời, thì xã hội học tôn giáo vẫn cần phải đi tìm một dạng thức tương tự và đây là lĩnh vực có lẽ là thú vị nhất của ngành xã hội học nói chung.

*. Nguyên bản tiếng Anh: *Religion in Western Society*. Sách có tại Thư viện Viện Nghiên cứu Tôn giáo.

Tóm lại, cuốn sách là một tài liệu xã hội học khá chi tiết về bản chất và cách thể hiện của các dạng thức tôn giáo thời hiện đại trong các xã hội phương Tây. Trên cơ sở những tác phẩm nghiên cứu tôn giáo gốc và cổ điển và các cơ cấu khái niệm hiện nay, cuốn sách kiểm tra các hình thức tín ngưỡng, thực hành, các mô hình tổ chức và các xu hướng rõ rệt ở cả các tôn giáo chủ lưu cũng như tôn giáo mới. Các ý kiến tranh luận và lí thuyết về những điểm mốc chính của quá trình phát triển tôn giáo được xem xét trên bối cảnh xã hội phương Tây cụ thể. Do cách tiếp cận chủ yếu là xã hội học với lối viết giữ nhịp tốt, tránh dùng nhiều thuật ngữ chuyên biệt và các chương được sắp xếp rất rõ ràng, cuốn sách này sẽ rất phù hợp với việc giảng dạy và phục vụ mục đích nghiên cứu cả ở hai lĩnh vực xã hội học và tôn giáo học.

Hoàng Chung

SÁCH MỚI NHẬP VỀ THƯ VIỆN VIỆN NGHIÊN CỨU TÔN GIÁO

LỊCH SỬ TÂM LINH/ Darricau Raymond, Peyrous Bernard; Phạm Thị Hoa.- H. : Thế giới, 2006.- 219 tr.

Giới thiệu ND : Trong cuốn sách này, các tác giả giới hạn nghiên cứu trong phạm vi lịch sử tâm linh Cơ Đốc giáo ở Pháp, ở Italia và ở Tây Ban Nha, vì tôn giáo này có ảnh hưởng mạnh so với các tôn giáo khác trong quá trình phát triển của văn minh phương Tây. Nội dung chính gồm 4 chương: Chương 1 - Tâm linh vào thời kì khởi nguồn của Cơ Đốc giáo (thế kỉ I - VI sau CN). Chương 2- Đời sống tâm linh thời Trung cổ (thế kỉ VIII - XV). Chương 3 - Thời kì hiện đại (thế kỉ XVI - XVIII). Chương 4 - Thời đương đại.

CHÙA CỔ VIỆT NAM / Vũ Ngọc Khánh cb.- H: Thanh Niên, 2006.- 555 tr.

Giới thiệu ND : Nội dung cuốn sách gồm 2 phần trình bày về những ngôi chùa cổ Việt Nam: Phần một tác giả giới thiệu vài nét khái quát về đời sống tôn giáo và văn hóa Phật giáo

Việt Nam qua 2 vấn đề chính: Phật giáo Việt Nam và thế giới nhà chùa Việt Nam. Phần hai giới thiệu những ngôi chùa cổ Việt Nam thuộc 27 tỉnh thành phố lớn ở nước ta như: Bắc Giang, Bắc Ninh, Cần Thơ, Hà Nội, Hà Tĩnh, Hà Tây, TP. Hồ Chí Minh, v.v...

NHO GIÁO TRUNG QUỐC / Nguyễn Tôn Nhan.- H : Văn hóa Thông tin, 2005.- 1601 tr.

Giới thiệu ND : Trong cuốn sách này, tác giả giới thiệu về lịch sử của Nho giáo Trung Quốc từ thời kì đầu cho đến cuối đời nhà Thanh với những thăng trầm của lịch sử. Nội dung cuốn sách gồm 13 chương: Chương 1 - Nho giáo trước khi có sử. Chương 2 - Nho giáo Tây Hán bước đầu hưng thịnh. Chương 3 - Nho giáo Đông Hán. Chương 4 - Nho giáo Ngụy, Tấn, Nam Bắc Triều. Chương 5 - Nho giáo và Tuỳ Đường. Chương 6 - Mở đường Nho giáo đời Tống. Chương 7 - Nho giáo Bắc Tống. Chương 8 - Nho giáo Nam Tống. Chương 9 - Nho giáo các đời Liêu, Kim, Nguyên. Chương 10 - Nho giáo đời Minh. Chương 11 - Nho giáo tiền kì đời Thanh. Chương 12 - Nho giáo lung lay trong bão táp cuối đời Thanh. Chương 13 - Tàn dư Nho giáo và thắng lợi của khoa học. Ngoài ra, cuốn sách còn có chương phụ lục trình bày khái quát diện mạo Nho giáo Việt Nam.

NHỮNG DI TÍCH THỜ VUA HÙNG Ở VIỆT NAM / Hà Văn Tấn cb; Phạm Phúc Duyên, Lê Hồng Phúc bs.- H.: , 2005.- 223 tr.

Giới thiệu ND : Đền Hùng và Giỗ Tổ Vua Hùng là biểu tượng của sức mạnh đại đoàn kết, là điểm hội tụ văn hóa tâm linh của dân tộc Việt Nam từ xa xưa, để kỉ niệm những ngày lễ lớn của đất nước, cuốn sách ra đời nhằm mục đích giới thiệu khu di tích lịch sử Đền Hùng và Giỗ Tổ Hùng Vương ở đất Phú Thọ - vùng đất thiêng của dân tộc và những di tích thờ các Vua Hùng trong cả nước. Ngoài Đền Hùng ở Phú Thọ ra, còn một số di tích thờ Vua Hùng được lập đền thờ ở một số tỉnh, thành như: đền Mẫu Âu Cơ ở Hạ Hòa - Phú Thọ, Đền thờ Kinh Dương Vương ở Bắc Ninh, đền thờ Vua Hùng ở TP. Hồ Chí Minh, đền Sóc, đền Thượng ở Hà Nội...

Phòng Thư viện